

Ansøgning om dispensation fra krav til permanent ophold

Frivilligrådgivningen, 19. september 2026

DRU DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Integration

Program kl. 14:00-15:00

Om rapporten

Hvad viser rapporten?

Lidt om traumer

Refleksion og dialog

Baggrund for undersøgelse og rapport

- Midlertidighed -> permanent ophold er i stigende grad vigtigt
- Betingelserne for permanent ophold – krav om f.eks. opholdstid i Danmark, beskæftigelse, beståelse af en danskuddannelse, selvforsørgelse og krav om ikke at have modtaget offentlig hjælp
- Personer med handicap – f.eks. PTSD – kan have svært ved at leve op til gældende krav. Muligheden for at opnå dispensation fra visse krav: beskæftigelse, selvforsørgelse, offentlig hjælp og sprogkrav
- Kompliceret proces at søge dispensation. Kræver omfattende – særligt lægefaglig – dokumentation

Om undersøgelsen

- Udarbejdet af Center for Udsatte Flygtninge (2025)
- Muligheder og udfordringer ifm. ansøgning om dispensation – fokus på flygtninge med psykisk sygdom som for eksempel PTSD
- Gennemgang af lovgivning, retningslinjer og afgørelser ved Udlændingenævnet samt på kvalitative interviews med:
 - > Medarbejdere fra traumerehabiliteringscentre, sprogskoler, indvandrermedicinske klinikker, Frivilligrådgivningen, Udlændingestyrelsen, almenpraktiserende læge, Lægeforeningen, Institut for Menneskerettigheder.
- Download: [Ansøgning om dispensation fra krav til permanent ophold](#)

Overordnede resultater

Mangelfulde data, men det kan godt lade sig gøre

Meget omfattende og kompleks proces

Vanskeligt at indhente kvalificeret lægeerklæring

- Ingen blanket eller vejledning målrettet læger
- Kvalitet varierer
- Rehabiliteringscentre udarbejder ikke lægeerklæringer
- Egenbetaling og ingen standardpris
- Lægerne skal vurdere forhold, som lægerne ikke mener at kunne give en lægefaglig vurdering af (prognose, dansksprogligt niveau, prøveaflægelse)

Hvor mange?

- Mangelfulde data
- Ikke tal på antal dispensationsansøgninger, men...
- I perioden 2019-2024 er der givet 544 dispensationer med henvisning til Handicapkonventionen (1,8 % af alle tilladelser)

“Vi giver ikke lægeerklæringer i den forbindelse, da vi dels har erfaring med, at det er ekstremt vanskeligt [...] at opnå dispensation.”

Lægefaglig dokumentation central

- Lægeerklæring fra speciallæge eller almenpraktiserende
- Ansøger skal selv betale (ingen standardpris)
- Erklæring må ikke være mere end 6 måneder gammel
- Ingen vejledning eller blanket til læger, men kortfattet info på nyidanmark.dk og i ansøgningsskema

Indhold (nyidanmark.dk):

- Handicap (diagnose)
- Medicin/behandling
- Begrundelse ift. de enkelte betingelser
- Kan du på særlige vilkår?
- Prognose
- Lægens kendskab til ansøger

”Lægeerklæringer er et centralt tema og problem. Der bliver givet afslag på dispensation, som folk ikke forstår, da de jo ofte har en lægeerklæring, der siger, at de er syge. Men lægeerklæringen kan i praksis ofte være en genfortælling af borgerens oplevelse. En sådan erklæring kan ikke bruges til noget. Den kan give god mening, men den rækker ikke til dispensation. Den svarer ikke på det, der kræves. Der mangler en ordentlig vejledning ift., hvad læge erklæringen skal indeholde. Den eksisterende kortfattede vejledning ligger svært tilgængelig på nyidanmark.dk.”

“Vi ser ofte, at en praktiserende læge skriver noget, som ikke kan bruges.”

Juridiske rådgivere

”Jeg har en patient lige nu, der har været hos en psykiater og betalt 10.000 kr. for en speciallægeerklæring, som alligevel blev afvist. Psykiateren havde egentlig beskrevet patientens kognitive udfordringer i detaljer, men ansøgeren blev afvist, fordi erklæringen manglede en lille formulering ift. fremtidsprognosen.”

Almenpraktiserende læge

Hvad er ellers vigtigt?

Udlændingestyrelsens interne vejledning, vedr. lægeerklæring:

- Skal beskrive hvordan ansøgers lidelse påvirker evne til at opfylde hvert aktuelt kriterie, der søges dispensation fra
- Diagnose/handicap i sig selv er ikke nok
- Lægens personlige vurdering er ikke relevant
- Må ikke virke partisk
- Må ikke bare gengive ansøgers egne oplysninger

Traumerehabiliteringscentrene gør det ikke

“Vi giver ikke lægeerklæringer i den forbindelse, da vi dels har erfaring med, at det er ekstremt vanskeligt ... men også tidskrævende og økonomisk dyrt at opnå dispensation.”

- Vanskeligt at indhente kvalificeret lægeerklæring
- Traumerehabiliteringscentre udarbejder dem ikke
- Begrundelser, bl.a.:
 - > Mangler speciallægeressourcer
 - > Kan ikke svare på det, der kræves

...bl.a. pga. krav om prognose

”De fremadrettede formodninger om, hvad patienten på sigt vil kunne, er rigtig svære. Det er en svær prognose for patienten. Vurderinger er desuden ikke kontekstafhængige og objektive – de afhænger af, hvordan patienten har det, når vedkommende er hos os. Og vi har ikke ekspertisen i at vurdere f.eks., om man kan lære et andet sprog på sigt. Der kan man tænke, at det kan patienten ikke nu – der er måske krig i hjemlandet eller problemer med børnene i skolen. Under de omstændigheder kan det være svært. Under andre omstændigheder, kan det måske være muligt. Det er svært som fagperson at skulle stå inde for en sådan nagelfast fremtidsvurdering. Vi kan lave et øjebliksbillede.”

Traumecenterleder

Kan lægerne vurdere det, der kræves?

Lægeforeningen:

“...lægen skal dokumentere en række forhold, som vi ikke mener er en lægelig disciplin at attestere.”

- Kan ansøger opfylde beskæftigelseskrav eller bestå danskprøve (PiD2) i fremtiden?
- Kan ansøger bestå danskprøve på særlige vilkår?

Fremtidsvurderingen

“[lægerne skal i praksis ikke] vurdere ansøgers tilstand om 30 år, men lidt mere kortsigtet om de har forsøgt og kan lykkes med det inden for de nærmeste år.”

Udlændingestyrelsen

Hvad fandt vi ellers?

- I praksis har vurdering af ansøgers udfordringer tværfaglig karakter, men vurderinger fra fx kommuner eller sprogskoler tillægges ikke samme værdi som lægefaglige vurdering (dog vigtigt at vedlægge sådan dokumentation)
- Vanskeligt at opnå dispensation fra krav om, at man skal have været i fuldtidsbeskæftigelse mindst 3½ ud af de seneste fire år og ikke have modtaget visse former for offentlig hjælp de seneste 4 år, medmindre man har opnået folkepensionsalderen, tildelt førtidspension el.lign. i perioden
- US lægger stor vægt på, om ansøger har forsøgt at gå op til danskprøve, selvom forsøg på prøveafleggelse ikke som sådan er et krav for dispensation. Kræver overvejelse om det er god ide at blive fritaget fra prøve.

Øvrige udfordringer

- System til udarbejdelse af ansøgning kan være mere brugervenligt
- Udfordringer forstærkes af ansøgers udsatte positioner
- Ansøgere er helt afhængige af rådgivning og støtte
- Nogle giver op

Egen erfaring

Hjalp med at søge dispensation:

- **Klædte lægen på:** Gik med til lægen, medbragte liste med krav til lægeerklæring, gav feedback på lægeerklæring
- **Medsendte yderligere dokumentation:** epikriser, udtalelse fra tidl. privatpraktiserende psykiater, udredning om forløb og konklusion fra kommunalt rehabiliteringsteam, førtidspension...). Vigtigt!
- Vidste den var svær, men argumenterede for:
 - > Hvorfor vedkommende ikke kunne gå op til eller bestå danskprøve
 - > Hvorfor vedkommende ikke havde opfyldt selvforsørgelseskravet (med henvisning til: [Udlændingenævnets afgørelse af 15. marts 2022 – Tidsubegrænset opholdstilladelse – Offentlig hjælp](#))
- Afvist med henvisning til at vedkommende ikke havde forsøgt danskprøve

Rapportens anbefalinger

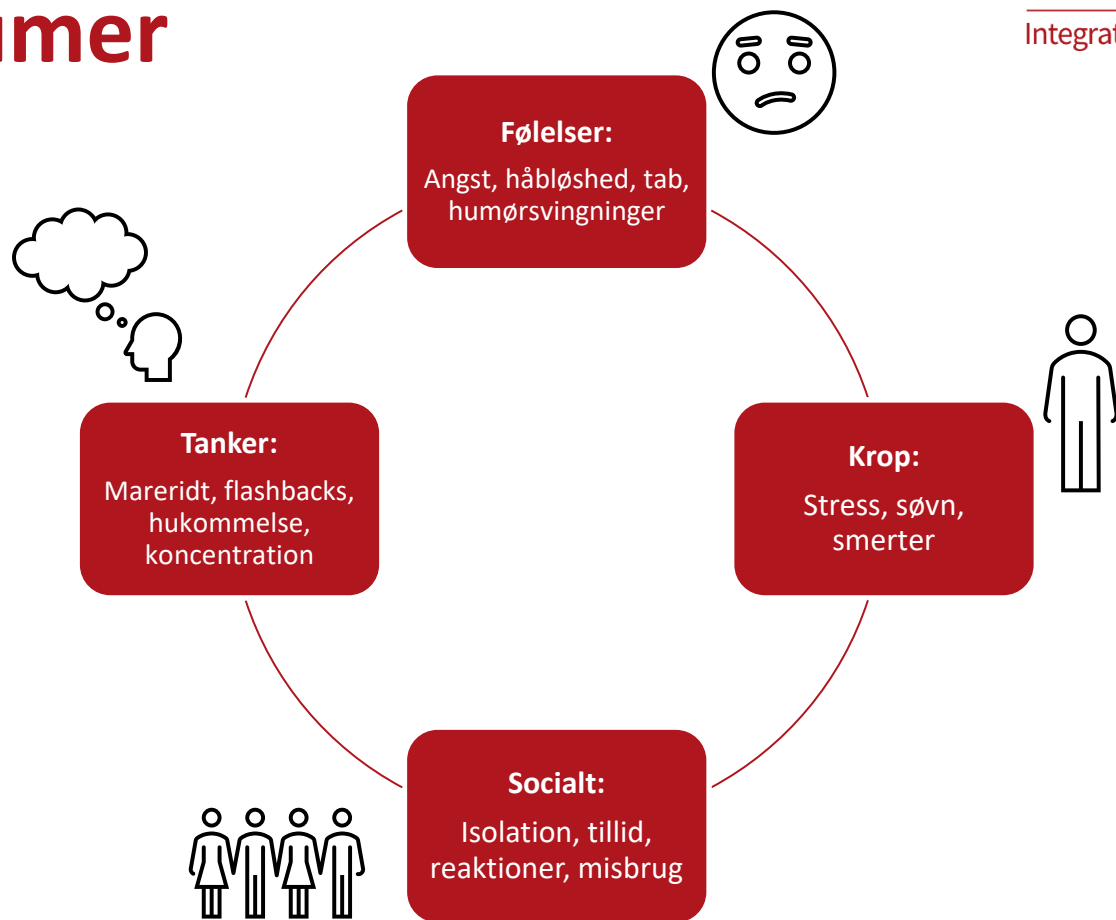
- Det bør sikres, at der ikke stilles krav til den lægelige dokumentation, som det er umuligt for lægerne at levere
- Det bør sikres, at læger er klædt godt på til udarbejdelse af lægeerklæringer
- Standardgebyr for lægeerklæringer
- Bør specificeres og afklares hvad sprogskolernes rolle og forpligtelse er ift. dokumentation og fritagelse – og sikres at sprogskoler og ansøgere er informeret om de potentielle implikationer af at blive fritaget for prøve
- Ansøgningsskemaet i sin helhed bør kunne findes på nyidanmark.dk
- Tilgængelig statistik og viden om dispensation fra US og ULN
- Tilstrækkelig, kvalificeret og gratis rådgivning og vejledning til ansøgere
- Let forståeligt og tilgængeligt vejledningsmateriale til ansøgere

Lidt om traumer

Stress og traumer

Normale reaktioner på unormale begivenheder

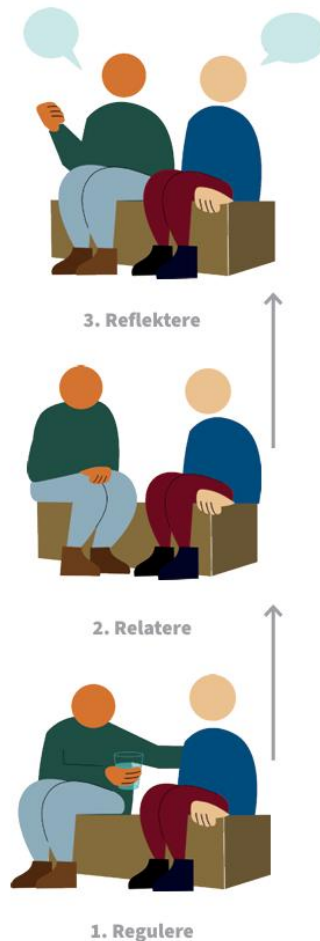
Mødet med personer berørt af traumer

Traumer betyder indre kaos og stress – bidrag med ydre ro og stress-reduktion

- Vær stabil, pålidelig og tålmodig
- Vær tydelig om din rolle – lad så vidt muligt person tage ansvar for eget liv
- Tænk i trygge rum og rammer
- Forbered person grundigt på, hvad der skal ske
- Bidrag til at skabe overskuelighed og forudsigelighed
- Vær opmærksom på forskellige reaktioner (inkl. mulige 'triggere') og behov
- Mød traume-ramte som mennesker, ikke som diagnoser (*don't worry*)

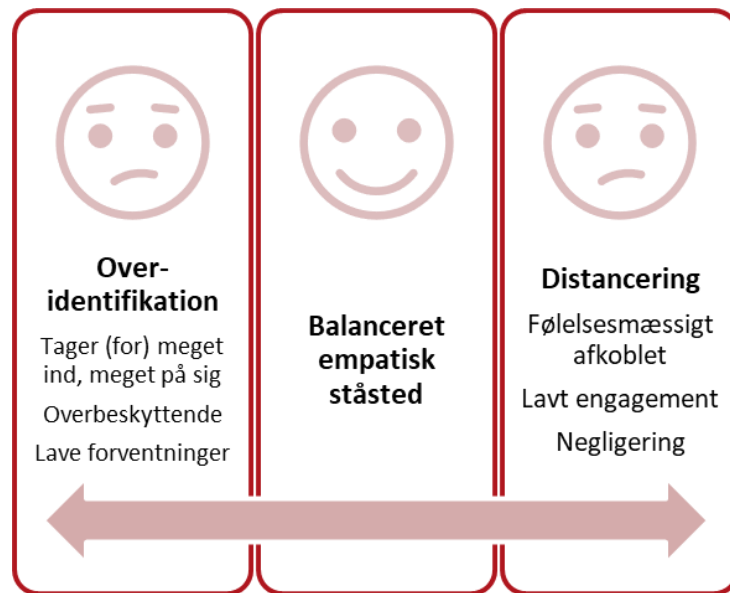
Regulere, relatere, reflektere

- Fokus på selvagens og spejling – bidrag selv med et roligt nervesystem
- Fokus på regulering: Samvær og aktivitet. Hvis for meget stress – lav noget fysisk, gå en tur. Et glas vand?
- Fokus på tillidsopbygning og relationsdannelse: Giv også noget af dig selv, vær til stede, aktiv lytning, nysgerrighed, empati

Obs på jer selv

- Obs på modoverføring →
- Husk rolle som frivillig – ikke behandler, mor eller far
- Mærk efter hvordan I har det og påvirkes (og tal med nogen om det hvis behov)
- Bidrag med roligt nervesystem

Links

Film: At opleve krig og flugt

Folder: At opleve krig og flugt

Rapport: Ansøgning om
dispensation fra krav til
permanent ophold

Center for Udsatte Flygtninges
rådgivning og materialer:

www.integration.drc.ngo/cuf

Refleksion og dialog

1. Umiddelbare tanker og refleksioner?
2. Hvad har været nyt for mig?
3. Hvad giver det anledning til i rådgivningen?
4. Hvilke yderligere spørgsmål har jeg?
5. **Hvad oplever I aktuelt ifm. rådgivninger om dispensation?**

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Integration